

מפתחות ענינים - אות ט'

בענין אם אפשר לטבול בטיט הנדוק בעינייהו, דהיינו האם אפשר למלאות את כל המקוה רק בטיט הנדוק.

זבחים ב': תי"ד, תכ"ב.

בענין היכא שהטיט הנדוק משלים את המ' סאה, האם מותר לטבול בחלק הטיט.

זבחים ב': תכ"ב.

בענין הא שלדבר שבריייתו מן המים (כגון יבחושין אדומים, ומלח שנמחה, ושומן של דג), יש דין של מים.

זבחים ב': תט"ו, תט"ז.

בענין אם כדי לטבול ביבחושין אדומים צריכים ריסקן ושיהיו נוזלים כמו מים.

זבחים ב': תט"ז תי"ז.

בענין מה ששלג וברד משלימין את המקוה, האם איירי בריסקן או אפילו אם לא ריסקן, ואם איירי בלא ריסקן האם יכולים לטבול בגוף השלג, וכן בענין אם כל המקוה יכול להיות שלג.

זבחים ב': תט"ז.

ג. חציצה

בענין למה לענין טבילה רק רובו המקפיד חוצץ מן התורה ואילו בבגדי כהונה אפילו נימא אחת חוצצת.

זבחים ב': רי"ט, ר"ל סק"ב, רל"ד.

שיטת רש"י ותוס' שרק בשערו בעינין רובו המקפיד בשביל חציצה אבל בבשרו גם מיעוט (ואפילו אם אינו מקפיד, תוס') חוצץ.

זבחים ב': רי"ט (קטע ראשון).

שיטת הר"ח שהשיעור של רובו ומקפיד בטבילה הוא מסברא ולא מהלכה למשה מסיני.

זבחים ב': רי"ט (קטע "וראתי").

דברי הרא"ש בשם הראב"ד שטבעת הדוקה חוצצת כי האשה מקפדת להסירה בשעת לישה.

זבחים ב': רנ"א (קטע "ועכ"פ").

טבח

שאין לו חלק לעוה"ב.

סנהדרין: שנ"ד (קטע "וע"ע באדר"נ בפרק ל"ו").

אבות: קמ"ד (קטע "ובפרק ל"ו").

בענין טבח אומן שקלקל.

ב"ק ב': המשך פרק הגזול קמא מ"ה.

ב"ב א': י"ז סק"א.

זבחים ב': תשמ"ג בהערה.

טבילה

עיין עוד בערכים:

גרות.

מילה - מילת עבדיו.

עבד כנעני - קנייתו, ועוד באותו ערך שחרור - כללי.

פסולי עבודה - שוחטין וזורקין על טמא שרץ, ועוד באותו ערך - טבול יום ומחוסר כיפורים.

בענין הטבילה של הנכנס לעזרה לעבוד, והטבילות של הכהן גדול ביוה"כ, עי' בערך טבילה לעבודה.

א. כללי

ב. טבילה בדברים אחרים ולא במים

ג. חציצה

ד. חיבור מקוואות

ה. טבילת כלים

א. כללי

הדעה שהטהרה חלה רק בעלותו מן המים, אבל לא כשהוא עוד תחת המים.

יבמות ב': תש"כ.

סימנים בענינים שונים: "יומא" ד' סק"ג.

ב. טבילה בדברים אחרים ולא במים

ד. חיבור מקואות

בענין הסוכרים שאפילו אם דבר שברייתו מן המים חשיב מים וטובלים בו אבל בכל זאת הרי הוא ממעט בשפופרת הנוד של חיבור מקואות.

זבחים ב': תי"ח.

בענין אם השיעור של שפופרת הנוד הוא בהמים או בהנקב.

זבחים ב': תי"ח (קטע "ועי' בדרכו השני").

יבמות א': רע"ו.

עוד בענין השיעור של שפופרת הנוד.

יבמות א': רע"ו*.

ה. טבילת כלים

מחלוקת הפוסקים בענין היכא שישאל מינה גוי להיות שליח להטביל כלים האם הישראל יכול לברך.

קידושין ג': י"ז (קטע "וכעין היסוד הנ"ל").

טבילה לעבודה

המחלוקת בין בן זומא ורבי יהודה בענין למה הנכנס לעזרה לעבוד צריך טבילה.

סימנים בענינים שונים: "יומא" ב' סק"א.

בענין למה לפי בן זומא שסובר שהיא מהתורה, אין העבודה פסולה היכא שלא טבל.

סימנים בענינים שונים: "יומא" ב' סק"ד.

שאפילו אם טבל כבר לאכילת תרומה וקדשים, אכתי צריך לטבול עוד הפעם אם הוא רוצה לעשות ביאת המקדש.

סימנים בענינים שונים: "יומא" ב' סק"א.

בענין אם הטבילה של הנכנס לעזרה לעבוד, וכן הטבילה הראשונה של הכהן גדול ביום כיפור, היו בקודש.

סימנים בענינים שונים: "יומא" ב' סק"ג.

בענין אם השינוי של מקומות העבודות

הוא הדבר שגורם את הטבילות והקידושין הנוספים ביום כיפור, או האם זה השינוי בהבגדים.

סימנים בענינים שונים: "יומא" ג'.

שיטת הרמב"ם ורש"י להלכה שהטבילה הראשונה של הכהן גדול ביום כיפור היא מדרבנן.

זבחים ב': רנ"ד.

בענין מה שמשמע בדברי הרמב"ם שאם הסיך רגליו ולא טבל עבודתו פסולה.

זבחים ב': שי"ז.

דברי המנ"ח שהסיך רגליו איירי גם בלא קינח, וחקר אם בלי טבילה עבודתו פסולה.

זבחים ב': שי"ז (קטע "ועוד כתב המנ"ח דמשמע").

דברי האבן האזל שלפי הרמב"ם הסיך רגליו טעון טבילה מהלכה למשה מסיני, ודברי הקרית ספר התמוהים שהטיל מים והסיך רגליו טעון קידוש וטבילה רק מדרבנן.

זבחים ב': שי"ז.

בענין אם שהיי" מרובה בחוץ מצריכה טבילה גם בלי הסיך רגליו.

זבחים ב': ש"ב, שי"ז*.

טבל

בענין המהות של איסור טבל, עי' בערך תרומות ומעשרות - טבל.

עי' בערך דמאי.

טומאה

בענין טמא מת אינו משלח קרבנותיו, וכן בענין נטמאו רוב הציבור, עי' בערך קרבן פסח - טומאה.

בענין ביאת מקדש בטומאה, עי' בערך ביאת מקדש.

בענין הפסול טומאה לעבודה, עי' בערך פסולי עבודה - טמא.

בענין חיבת הקודש, עי' בערך חיבת הקודש.

בענין חיבת הקודש, עי' בערך חיבת הקודש.

בענין אכילת קדשים בטומאת הגוף או טומאת בשר, עי' בערך קדשים קרבנות סק"ב.

א. כללי

ב. בעלי חיים

ג. שני שבילין

ד. צירוף לכשיעור

ה. ספק טומאה ברשות היחיד וספק טומאה ברשות הרבים

ו. טומאת ידים במקדש

א. כללי

הדרך שצריכים הכשר כי לפני זה אינו נחשב בגדר אוכל.

זבחים ג': ס"ד (קטע "והנה יש מקורות" וקטע אחרון).

בענין אם הטומאה של ראשון היא אותה טומאה ממש כמו האב, רק שגזיה"כ היא שאינו מטמא אדם וכלים, או האם היא סוג אחר של טומאה. ואת"ל שהיא סוג אחר של טומאה האם היא סוג יותר חלש מטומאת האב ומש"ה אינו מטמא אדם וכלים או האם אינו סוג יותר חלש רק שגזיה"כ היא שהסוג ההוא אינו מטמא אדם וכלים.

ב"ק א': י"ב.

זבחים ב': תשצ"א (בענין היכא שצירף חצי זית של ראשון וחצי זית של שני ביחד).

וכהנ"ל יש לחקור גם בנוגע לאב הטומאה לעומת אבי אבות, וכן לענין חרב הרי הוא כחלל.

ב"ק א': י"ב.

בענין אם הטומאה של טבול יום לאחר שהוא טבול הרי היא טומאה חדשה או האם היא שיריים מהטומאה הישנה.

יבמות א': קס"א (קטע "גם יש ליישב").

זבחים ג': כ"ג (קטע "גם יש ליישב").

בענין אם כדי לבאר למה שער וציפורן טמאים טומאת מת בשעה שהם מחבורים להמת, מספיק בזה שהם נחשבים מחבורים להמת, או האם צריכים שיהיו נחשבים חלק מהמת ממש.

גיטין: פרק השולח - עבדים נ'.

סנהדרין: קי"ט.

בענין המחלוקת אם שערו של מת שהי' עומד ליגזז מטמא טומאת מת.

גיטין: פרק השולח - עבדים נ'.

סנהדרין: קי"ט.

בענין אם הא דמחיצה מצלת מטומאת מת הרי זה משום שהיא חוצצת בפני הטומאה, או האם זה משום שמעתה הרי זה בגדר שני אהלים נפרדים.

זבחים א': צ"ב, צ"ה.

הסברא שכשארם עושה כלי אין זה נקרא שהמעשה שלו מכוון רק להרגע הראשון שמתחדש עליו שם של כלי ואח"כ הרי זה ממשיך להיות כלי בדרך ממילא, אלא הרי זה נקרא שהמעשה שלו מכוון לכל רגע ורגע, ונפ"מ שיוצא מזה.

כתובות א': קכ"ח.

בענין היכא שנגע שרץ בשינוי, האם הוא טמא או לא.

קידושין ב': חלק ההערות דף כ"ה הערה י'.

בענין היכא שנגע שרץ בלשונו כשלא הוציא את לשונו בחוץ אלא רק פתח את פיו.

קידושין ב': חלק ההערות דף כ"ה הערה י'.

בענין אם יצא ידי הזאה היכא שהיו מי חטאת על לשונו כשלא הוציא את לשונו לחוץ אלא רק פתח את פיו (וכן אם היו על שינו).

קידושין ב': חלק ההערות דף כ"ה הערה י'.

בענין אם הטומאות שאין הנזיר מגלח

עליהן הן אסורות להנזיר רק מדרבנן או האם גם הן הרי הן אסורות מן התורה.

זבחים ב': ד' בההערה.

דברי רש"י בשם הערוך שהיכא שנטמא בה"ח דבר" מספיק בטבילה לחוד כדי לאכול תרומה, ואין צריכים הערב שמש.

זבחים ב': ש"ה (קטע "והקשה").

ב. בעלי חיים

בענין אם בעל חי אינו מטמא טומאת אוכלין משום שאינו בגדר אוכל, או האם זה משום שאינו אוכל שאתה מאכיל לאחרים, או האם אפילו היכא דשפיר חשיב אוכל, וגם אוכל שאתה מאכיל לאחרים, יש כאן הפקעה מקבלת טומאה בגלל שהוא בעל חי.

ב"ק ב': המשך פרק מרובה ק"ד.

זבחים ב': מ"ה (קטע "אלא שביאר").

בענין הא שדגים וכן פקועה אינם מטמאין טומאת אוכלין מחיים אע"פ שאינם צריכים שחיטה.

ב"ק ב': המשך פרק מרובה ק"ד.

זבחים ב': מ"ה (קטע אחרון).

דברי הגרי"ז שמה שבהמה בחי"ה הרי היא טמאה אם עשה אותה גולל למת, אין זה משום שהיא מקבלת טומאה, אלא הרי זה משום שהיא עצמה נעשית האב הטומאה של קבר.

זבחים ב': מ"ה (קטע ראשון).

שיטת רש"י שאם עשה בהמה גולל למת הרי היא ממשיכה להטמא אפילו אם הורידו אותה מן הקבר.

זבחים ב': מ"ג (קטע "עוד קשה").

שהיכא ששחטו בהמה טמאה הרי היא מקבלת טומאה מיד, ואע"פ שמפרכסת היא כחי' והשחיטה לא הועילה כלום (כיון שהיא בהמה טמאה), אבל סו"ס הרי היא נעשית אוכל.

זבחים ב': מ"ה (קטע "אלא שביאר").

דברי הגרי"ז שאפילו אם הי' שייך שבהמת

קודש תקבל טומאה מחיים ע"י חיבת הקודש אבל הפסול של טומאה ליכא מחיים.

זבחים ב': מ"ה (קטע "ועוד כתב").

דברי הגרי"ז שגם לפי הנ"ל יתכן שחיבת הקודש שפיר מועילה לענין שבן פקועה תקבל טומאה מחיים.

זבחים ב': מ"ה (קטע אחרון).

ג. שני שבילין

שיטת תוס' שמה שבשני שבילין, אם באו לשאול בבת אחת שניהם טמאים, הרי זה רק מדרבנן.

כתובות ב': רנ"ח סק"א (קטע "והא דבבאו").

שיטת תוס' שבהציוור של שני שבילין, אע"פ שאם שאלו בזה אחר זה שניהם טהורים, אבל בכל זאת הטהרות שיעשו אסורים לאדם אחד, אלא שיתכן שכוונת תוס' היא רק שאסורים בבת אחת אבל לא בזה אחר זה.

כתובות ב': רנ"ח סק"ב.

פירושו של רש"י דאיירי שכל אחד יודע באיזה שביל הלך רק שאינו יודע איזה דין יש לאותו השביל.

כתובות ב': רנ"ח סק"ג.

בענין למה בהציוור של שני שבילין כל אחד נחשב בעל דבר לענין לשאול גם על חבירו.

כתובות ב': רנ"ט (קטע "וצ"ע על פירושו").

שיטת רש"י ותוס' והר"ן והריטב"א בענין מה נקרא בבת אחת, ומה נקרא בזה אחר זה, ומה נקרא בא לשאול עליו ועל חבירו.

כתובות ב': רנ"ט.

המחלוקת בין רש"י בפסחים והר"ן בכתובות בענין היכא ששאל רק על עצמו, אבל סיפר גם על חבירו, וממילא החכם יודע גם על חבירו, האם זה נקרא בזה אחר זה, או האם זה נחשב כמו שבא לשאול עליו ועל חבירו.

כתובות ב': רנ"ט.

שיטת תוס' שהיכא ששאל בבת אחת על עצמו ועל חבירו הרי זה יותר גרוע מבאו לשאול בבת אחת, וכוונת הגמ' במה שאמרה שיש מחלוקת בבא לשאול עליו ועל חבירו הרי היא להיכא ששאל הראשון על חבירו אחרי שכבר פסק החכם עליו דידי'.

כתובות ב': רנ"ט (קטע "והנה תוס'").

שאפילו לפי המ"ד שסובר שבבא לשאול עליו ועל חבירו הרי שניהם טמאים, אבל אם השני הלך ושאל חכם אחר וטיהר אותו הרי הוא טהור.

כתובות ב': רנ"ט (קטע "וצ"ע על פירושו").

ד. צירוף לכשיעור

בענין אם הטעם למה ב' חצאי זיתים מב' מתים מטמא הרי זה משום שכל שטומאתן ושיעורן שוה מצטרפין כמו בחצי כזית בשר וחצי כזית ניצול, או האם אין צריכים צירוף כי הם שם אחד, דהיינו בשר המת, ואינם ב' שמות כמו חצי כזית בשר וחצי כזית ניצול.

סנהדרין: ל' (קטע "אמנם צ"ע").

בענין אם חצי שיעור בשר קרוש וחצי שיעור שומן נימוח מצטרפין.

סנהדרין: ל"א.

בענין מה שדם השרץ ובשרו מצטרפין אבל דם נבלה ובשרה אינן מצטרפין.

סנהדרין: ל"א.

ה. ספק טומאה ברשות היחיד וספק טומאה ברשות הרבים

בענין אם מה שספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור, וכן אם מה שספיקו טהור גם ברה"י היכא שהספק הוא על דבר שאין בו דעת לשאול, הרי זה משום הלכה למשה מסיני, או האם זה משום שספיקא דאורייתא הוא לקולא מן התורה.

סימנים בענינים שונים: "בענין ספיקא דאורייתא".

בענין קושיית תוס' איך לומדים מסוטה

שספק טומאה ברה"י טמא, הלא בסוטה כיון שקינא לה ונסתרה יש רגלים לדבר שזינתה ואיתרע חזקתה.

יבמות א': ר"כ (קטע "מיהו הקובץ" ולהלן שם).

כתובות א': קס"ג.

דברי תוס' שהיכא שיש חזקת טהרה, ספק טומאה ברה"ר טהור משום החזקת טהרה, ואין צריכים ללמוד מסוטה.

כתובות א': שע"ב (קטע "ועוד"), שע"ח.

כתובות ב': רנ"ח (קטע ראשון).

הדרך שאין נזיר לוקה על ספק טומאת מת ברה"י כי אע"פ שספקו טמא אבל אינה נחשבת בגדר טומאת מת אלא בגדר טומאה חדשה. וכן מטעם זה אין חייבים על זה משום טומאת מקדש.

יבמות א': רכ"א (קטע "ג").

דברי תוס' שלא אמרינן ספק טומאה ברה"י ספקו טמא אלא היכא שיכול להיות, אבל לא כגון היכא שיש ספק על שני אנשים איזה מהם נטמא, דהתם אין מטמאים שניהם משום ספק טומאה ברשות היחיד כיון שאי אפשר להיות שניהם טמאים.

יבמות א': רכ"א (קטע אחרון).

כתובות ב': רנ"ח סק"א (קטע ראשון).

בענין מה שרוב לצד הטהרה מהני לטהר בספק טומאה ברה"י.

כתובות א': קס"ב (קטע "והש"ש בשמעתא"), שע"ז, שע"ח.

בענין מה שרוב לצד הטומאה מהני לטמא בספק טומאה ברה"י.

כתובות א': שע"ח.

דברי רעק"א כהדינים הנ"ל.

ב"מ: פרק שנים אוחזין רפ"א* (קטע "א").

בענין אם ספק ספיקא לצד הטהרה מהני לטהר בספק טומאה ברשות היחיד.

כתובות א': קס"ב (קטע "והנה תירוצו" וקטע "ועי' עוד").

דברי השב שמעתתא שרק חזקת טהרה לא מהני ברה"י, אבל חזקת הגוף או חזקת כשרות שהיא בגדר חזקת הגוף, שפיר מהני.

כתובות א': קס"ב (קטע "והש"ש בשמעתא" ולהלן שם), רס"ח.

דברי הגר"ח שגבי סוטה עשתה התורה ספק כודאי רק בהציוור של קינוי וסתירה שאז יסוד הספק הוא בגדר ספק טומאה וכמו שכתוב ונטמאה, אבל לא בשאר ציורים של ספק זנות.

כתובות א': קס"ב (קטע "ועי' עוד בברכ"ש"), קס"ג (קטע "והנה האחיעזר"), רס"ח.

דברי האחיעזר שלכן בסוטה עצמה עשתה התורה ספק כודאי גם בנוגע להאיסור ולא רק בנוגע להשם של טומאה.

כתובות א': קס"ג (קטע "והנה האחיעזר").

דברי האחיעזר שלכן בסוטה עצמה עשתה התורה ספק כודאי אפילו אם הספק אירע ברה"י.

כתובות א': קס"ג (קטע "והנה האחיעזר").

הקושיא למה אין הציורים של פתח פתוח מצאתי, וכן משארסתני נאנסתי, נחשבים בגדר ספק טומאה ברה"י דאפילו בספק ספיקא מטמאים, וכן לא אזלינן בתר חזקה.

כתובות א': קס"ב, קע"ט סק"א, רס"ח.

שיטת תוס' שמה שספק טומאה ברה"י טמא ולא אזלינן בתר חזקה הרי זה רק בספק רא"י ולא בספק מגע.

כתובות א': קס"ב, רס"ח.

בענין אם גם לענין להקל (כגון לשרוף תרומה) עשתה התורה ספק כודאי.

יבמות א': רי"ט.

כתובות א': שע"ד.

1. טומאת ידיים במקדש

בענין אם אין טומאת ידיים במקדש פירושו הוא שלעולם הרי הן שפיר מקבלות טומאה

במקדש רק שאינן מטמאות דברים אחרים בתוך המקדש אבל מחוץ למקדש הרי הן שפיר מטמאות, או האם הדין האמור בזה הוא שאינן מקבלות טומאה במקדש אבל היכא שקיבלו בחוץ הרי הן שפיר מטמאות גם במקדש.

זבחים ב': ש"ז.

בענין אם אין טומאת ידיים במקדש כולל גם שמותר לו לעבוד.

זבחים ב': ש"ז.

בענין אם אין טומאת ידיים במקדש כולל גם שמותר לו לאכול קדשים.

זבחים ב': ש"ז (קטע "ועוד הקשה", ולהלן שם).

בענין היכא שנטמאו ידיו במקדש, האם נפסל הקידוש ידיים ורגלים שלו.

זבחים ב': ש"ז (קטע ראשון ולהלן שם).

טומטום

בענין ירושת טומטום ביחד עם בן, וירושת טומטום ביחד עם בת.

יבמות ב': תקצ"ב סק"ד.

בענין למה טומטום פסול לעדות.

ב"ק ב': המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ואולי").

ב"ב ב': שכ"ה סק"ה.

סנהדרין: פרק זה בורר מ"ג (קטע "ואולי").

בענין מה שטומטום אינו נוטל חלק בארץ.

ב"ב ב': פרק יש נוחלין כ"ב.

המחלוקת בין הרמב"ם והרשב"ם בענין "טומטום שנקרע ונמצא זכר אינו נעשה בן סו"מ", האם הכוונה היא שצריכים שיהי' בן ולא טומטום משעה שנולד (רשב"ם), או האם סגי משעת התראה.

סנהדרין: שכ"ט.

בענין מה שטומטום שנקרע ונמצא זכר אינו ממעט בחלק בכורה.

ב"ב ב': פרק יש נוחלין קכ"ג סק"ג.

בענין אם מילת טומטום שנקרע ונמצא זכר דוחה שבת, ובענין אם הוא נימול דוקא לשמונה או האם גם קודם לכן.

ב"ב ב': פרק יש נוחלין קכ"ד.

חומש: פ' לך לך, ואתה את בריתי תשמר (י"ז, ט').

טוען ונטען

ע"י עוד בערך, טענה, ובערך טענין, ובערך יהא מונח, ובערך שנים אוחזין, ובערך שודא דדיינא, ובערך הנאמנות של המוכר לומר למי מכר.

א. סומכוס ורבנן

ב. דררא דממונא

ג. ציורים שונים

א. סומכוס ורבנן

דעת הרשב"ם שההלכה היא כסומכוס שסובר ממון המוטל בספק חולקים ולא אמרינן הממע"ה.

ב"מ: פרק שנים אוחזין י"ז (קטע "מיהו י"ל שתוס").

ב"ב ב': פרק יש נוחלין צ"ז (קטע "ברם"), ק"כ.

השיטה שסומכוס מודה למוחזקות והרי הוא חולק רק על חזקת מרא קמא, והשיטה שהוא מודה למוחזקות רק כשיש להמוחזק טענת ברי, אבל אינו מודה לחמ"ק אפילו בהדי טענת ברי.

ב"ק א': בסוף הכרך הוספות על דף מ"ו ב', ג', ד'.

בענין הא דלא אזיל סומכוס בתר החזקה של כל מה שתחת ידו של אדם שלו הוא.

ב"מ: פרק שנים אוחזין נ"ח (קטע "וצ"ל לפ"ז").

ביאור המחלוקת בין רבה בר רב הונא ורבא בענין אם סומכוס אמר גם בברי וברי או רק בשמא ושמא.

ב"מ: פרק שנים אוחזין נ"ח.

בענין הדרך שטעמו של סומכוס למה ממון המוטל בספק חולקים הרי זה כי הו"ל

כאילו שניהם מוחזקים כיון שיש דררא דממונא.

יבמות ב': תקפ"ז (קטע "מיהו יש לעיין").

כתובות א': רפ"ו סק"א סק"ב, רפ"ט.

כתובות ב': ס"ט.

ב"ק א': תמ"ג, תקנ"ג, תקס"ז (קטע ראשון).

ב"מ: פרק שנים אוחזין ט"ו, י"ז (קטע "מיהו י"ל שתוס"), נ"ח, ר"ס (קטע "ונראה לבאר").

ב"ב א': ח' סק"א (קטע "וכתב הקו"ש").

ב"ב ב': שצ"ג סק"ב (קטע "איברא") ובהערה השני, שצ"ט.

הסברא שטעמו של סומכוס הוא משום שבכלל לא ס"ל מוחזקות, והא דקאמר רק היכא שיש דררא דממונא הרי זה משום שאל"כ לא שבקת חיי לכל ברי' כי כל אחד יוכל לתבוע את חברו ולהוציא חצי ממונו.

כתובות א': רפ"ו סק"א, רפ"ט.

ב"ק א': תקנ"ג.

ב"מ: פרק שנים אוחזין נ"ח (קטע "מיהו ע"י בכתובות").

סומכוס מודה שאמרינן הממע"ה היכא שחזקת הגוף מסייע להמוחזק.

ב"ק א': תמ"ג, תקנ"ג סק"ו.

בענין אם טעמם של רבנן הוא משום דלא סבירא להו שע"י שיש דררא דממונא הוי כאילו שניהם מוחזקין, או האם גם הם מודים שאפשר לומר כן רק דס"ל שלא אמרינן כן היכא שאחד מהם מוחזק במציאות.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ט"ו, י"ז (קטע "מיהו י"ל שתוס").

א"נ שהם סוברים שהיכא ששניהם מוחזקים על הכל (כגון בהציור הנ"ל דהוי כאילו שניהם מוחזקים בכל) לא אמרינן יחלוקו אלא משאירים את הממון איפוא שהוא.

קושיית הקונטרס הספקות למה לא אזיל סומכוס בתר חמ"ק וכי לית ליה לסומכוס חזקה דמעיקרא באיסורין.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ו.

דברי הרשב"ם שגם סומכוס מודה שבספיקא דדינא אזלינן בתר המוחזק.

ב"ב ב': שצ"ט סק"ב.

הדרך שלפי סומכוס לא שייך לומר כל דאלים גבר.

כתובות ב': ס"ט.

שלפעמים אמרו חז"ל יחלוקו משום שכך הי' נראה להם היושר.

ב"ב ב': פרק יש נוחלין צ"ז (קטע "ובאמת").

בענין אם סומכוס סובר יחלוקו גם בדיון תורה על קנס.

ב"ק א': בסוף הכרך הוספות על דף מ"ו א'.

ב. דררא דממונא

הביאורים השונים של הראשונים בענין מה היא הכוונה של דררא דממונא.

ב"ב ב': שצ"ז (קטע "והנה לקמן" ולהלן שם).

הדרך שהציור של "מנה שלישי" חשיב דררא דממונא כיון שיש ספק להנפקד בלא טענותיהם.

ב"מ: פרק שנים אוחזין י"ז (קטע "מיהו י"ל שבמנה").

ב"ב ב': שצ"ג סק"ג (קטע "איברא"), שצ"ז (קטע "והנה לעיל").

שלפ"ז יוצא שלפי רבנן ד"מנה שלישי" לא אמרינן יחלוקו היכא שאין החלוקה יכולה להיות אמת אפילו היכא שיש דררא דממונא.

ב"מ: פרק שנים אוחזין י"ז (קטע "ולפ"ז יוצא").

בענין אם הציור של "ב' שטרות היוצאים ביום אחד" הוא ציור של דררא דממונא.

ב"ב ב': שצ"ז.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ר"ס (קטע "ונראה לבאר").

בענין שגם רבנן דסומכוס סוברים יחלוקו היכא שאין שום מוחזק או חמ"ק.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ג בההערה.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ט"ו, י"ז (קטע "מיהו זהו").

ב"ב א': ח' סק"א (קטע "וכתב הקו"ש").

ב"ב ב': שצ"ג סק"ב (קטע "איברא"), שצ"ט סק"א (קטע "וראיתי").

הדרכים בתוס' בכתובות דף י"ב וב"מ דף צ"ז בענין אם המחלוקת אם ברי ושמא ברי עדיף או לא הרי היא אליבא דסומכוס או האם היא אליבא דרבנן.

כתובות א': רפ"ו סק"ב ולהלן שם.

ב"ק א': תמ"ג, תמ"ד, תקנ"ג.

ב"מ: פרק שנים אוחזין נ"ח (קטע "מיהו עי' בכתובות" ולהלן שם).

בענין למה אמר שמואל בב"ק דף מ"ו את החידוש ש"ברי ושמא לאו ברי עדיף" רק לפי רבנן ולא אמר כן גם לפי סומכוס.

כתובות א': רפ"ו סק"ד.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ד.

ראי' מהגמ' שלפי המ"ד שהולכים בממון אחר הרוב, גם לפי סומכוס הולכים אחר הרוב, ולא אומרים יחלוקו.

כתובות א': רפ"ו סק"ג.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ד.

ב"מ: פרק שנים אוחזין נ"ח (קטע "ברם עי' בב"ב" וקטע "וצ"ל דשאני").

בענין אם סומכוס אומר יחלוקו אפילו נגד ספק ספיקא.

כתובות א': רפ"ו סק"ג.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ה.

ב"מ: פרק שנים אוחזין נ"ח (קטע "ברם יש להעיר" וקטע "מיהו כבר").

ג. ציורים שונים

גדר "נזקקין לתובע תחילה".

ב"ק א': קל"ב, תקס"ב, תקס"ג.

ביאור לשונו של בן ננס על הציור של "חנוני על פנקסו" ש"אלו ואלו באין לידי שבועת שוא", דהא הוי ציור של שבועת שקר ולא של שבועת שוא.

חומש: פרי יתרו, לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא (כ', ז') [ב].

דברי החכם צבי בענין אם בהציור של חנוני על פנקסו חייב השכיר לקבל את שבועת החנוני היכא שהשכיר רגיל להפקיד אצלו.

ב"ק א': קפ"ד סק"א (קטע "והנה בב"מ דף ג'").

ב"מ: כ"א, ס"ז (קטע אחרון), פרק המפקיד קס"ח (קטע "והנה לעיל").

דברי תוס' בב"ב דף ה' ע"ב שכמו שהבא ליפרע מנכסי יתומים אינו צריך להשבע היכא שמת האב בתוך זמנו ה"ה שאין הלוח יכול לומר להמלוה אישתבע לי דלא פרעתיך בתוך הזמן, ודברי הרא"ש והפולא חריפתא שם.

גיטין: פרק המביא גט כ' סק"ב.

בענין אם הציור של רובא לרדיא איירי כשהמוכר הוא ברי.

כתובות א': ר"צ.

דברי הקצה"ח שאינו נאמן לומר שחבירו רצה לעשות להיפך מן המנהג.

ב"ב א': ו' סק"ב (קטע ראשון).

פסקו של המחבר שהיכא שידוע ששנים הם שותפים בחפץ מסוים, אפילו אם אחד מהם הוא מוחזק, אינו יכול לטעון ששני שלישי הם שלו, אלא אנו נוקטים שהם שותפין שוים (אם השני טוען כן).

ב"ב א': ו' סק"ב (קטע "שור").

בענין "אין חטפי ודידי חטפי" היכא שיש לו מיגו שהי' יכול לומר החזרתיו.

ב"ב ב': ש"צ.

טוען טענת גנב

בענין אם הכפל של טט"ג הוא הכפל של גנב רגיל, או האם הוא קנס על שנשבע לשקר, או האם הוא חיוב מסוים מחיובי שמירה.

ב"ק א': תש"ח, תש"י.

ב"ק ב': י' סק"א, כ"ד, כ"ו סק"א סק"ב, שצ"א.

בענין למה בלי הפרשה של טט"ג לא היינו מחייבים אותו בהכפל של גניבה מצד הסברא לחוד כי הוא גנב רגיל.

ב"ק ב': י' סק"ד, כ"ה.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ר"כ (קטע "ובאמת").

בענין אם הוא נקבע להיות גנב ע"י הגניבה או ע"י השבועה.

ב"ק ב': י' סק"ב, ל"ט במילואים.

הטעם שכתב האור שמח למה הוא משלם כפל רק אם נשבע.

כתובות ב': תפ"ג בההערה.

ב"ק ב': י' סק"ב, כ"ו סק"ד, שפ"ד סק"א, שפ"ו סק"א.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ר"כ (קטע "ועכ"פ").

סנהדרין: פרק זה בורר ל"א בההערה השני'.

בענין היכא שטט"ג לאחר ששלח בו יד.

ב"ק ב': י' סק"א (קטע "והנה לקמן בדף ק"ז" ולהלן שם), שפ"ט, שצ"ה.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ר"כ (קטע אחרון).

בענין היכא שטט"ג לאחר שכפר בהפקדון.

ב"ק א': ל"ז * סק"ג, תרצ"ג (קטע "ברם לכאורה").

ב"ק ב': קמ"א, שצ"ה.

בענין היכא ששלח בו יד לאחר שטט"ג אבל קודם שנשבע.

ב"ק ב': י' סק"ג.

בענין הא דבעינן שתהא הגניבה "בידו" בשעה שטט"ג.

ב"ק א': ס"ז.

ב"ק ב': ט', י' סק"ג בהערה הראשונה, כ"ג, ש"צ.

בענין הא שבשומר שכר שייך ט"ג בטוען ליסטים מזויין לפי הצד שליסטים מזויין גנב הוא, וכן בשאר ציורים של גניבת אונס (לפי הצד שבשומר שכר פטור עליהם).

ב"ק ב': שפ"ו, סק"ב.

"יצאו קרקעות": קושיית תוס' דתיפוק ל' שאין בהם דין ט"ג משום שאין נשבעין על קרקעות.

ב"ק ב': י"ג, י"ד.

"יצאו קרקעות עבדים ושטרות": הקושיא שתיפוק ל' שאין בהם דין ט"ג משום שאינם נגזלים.

ב"ק ב': ט"ו.

בענין אם בשמירה על קרקע (בלי המיעוט) שייך ציור של טוען טענת גנב היכא שהוא שומר את הקרקע של שכנו וידוע שנתמעטה הקרקע ע"י השגת גבול אבל לא ידוע מאיזה רוח, והשומר טוען מרוח אחרת ונמצא שהוא עצמו השיג.

ב"ק ב': ט"ז.

בענין אם שומר בבעלים חייב לשלם את הכפל של ט"ג.

ב"ק א': ס"ח, תש"ו, תש"י סק"ב סק"ד.

בענין הא שצריכים ילפותא כדי לומר ששומר אבידה משלם את הכפל של ט"ג.

ב"ק א': תרצ"ו, תש"ג.

טלפים

בענין מה שהקרנים והטלפים אינם מפגלים ואינם מתפגלים, האם זה כולל גם את החלק שקרוב להבשר שאם חותכים בו יוצא דם. וכן לענין נותר וטמא וטריפה ונבילה ובהמה טמאה.

זבחים ג': ק"ה, ק"י (קטע "ועי' ברמב"ם").

טענה

ע"ע בערך טענין.

א. כללי

ב. חזקה שאין עמה טענה

ג. כמה דינים פרטיים בענין מה נחשב טענה

ד. הגדרת טענת ברי וטענת שמא

ה. ברי ושמא

ו. שמא ושמא

א. כללי

בענין אם הטעם למה הנתבע צריך טענה הרי זה כי מה שאין לו טענה הרי זה ריעותא כנגדו, או האם זה כי מה שהוא טוען טענה הרי זה משמש כמקצת ראי' לצדו ובעינין גם את המקצת ראי' הזה, או האם זה משום דין מסוים בדיני ממונות שהיכא שאין לו טענה הרי התובע מוציא ע"י טענתו לחוד.

גיטין: פרק השולח – עבדים ע"ד (קטע "ויש לתלות").

ב"ב ב': פרק יש נוחלין קל"ח סק"א בהערה.

שעדים מועילים גם בלי טענת בעל דין.

ב"ב ב': רמ"א סק"א.

בענין אם יש דין של טענת בעל דין בדיני נפשות.

סנהדרין: רי"ח.

בענין אם בעיני איסור שייך המושג של טענת בעל דין.

כתובות א': קנ"ח, קנ"ט.

שאיין להאם בעדותה על יחוס הבת הכח של טענת בעל דין.

כתובות א': רצ"ט (קטע "ג").

בענין אם הטעם למה בעל דין שטוען שיש לו ארבעה עדים "צריך לברר" הוא משום שאם אינו מברר הרי הוא מיחזי כרמאי, או האם הוא משום דהוי כהודאת בעל דין שאם אין לו ארבעה עדים הרי בעל דינו צודק.

ב"ק א': קל"ה.

סנהדרין: פרק זה בורר ט' סק"א, י'.

ב. חזקה שאין עמה טענה

המחלוקת בין הקצה"ח והנתיח"מ בענין אם חזקה שאין עמה טענה מהני היכא שגם להתובע אין טענה.

גיטין: פרק השולח - עבדים ע"ד (קטע "מיהו יש ליישב" ולהלן שם).

בענין מוחזק שאין לו טענה.

כתובות א': ר"ד ובהערה, ר"ט (קטע "וי"ל דס"ל"), רע"ב (קטע "ולפי הדרך השלישי" וקטע "ובנוגע"), רע"ג (קטע "ברם לפי"), רע"ז סק"ג.

גיטין: פרק השולח - עבדים ע"ד (קטע "ועיין עוד" ולהלן שם).

ב"ק ב': המשך פרק הגוזל קמא ז'.

ב"ב ב': ר"מ סק"א (קטע "ועכ"פ") (דברי הקצה"ח), ובהערה השני' שם (דברי הנתיח"מ), סק"ד (דברי רבינו יונה), רמ"א (קטע ראשון) ובהערה השני' שם, רצ"ב סק"ב בהערה השלישית.

הסברא שהיכא שאינו טוען טענה אינו נקרא בכלל בגדר מוחזק.

ב"ב ב': ר"מ סק"א (בקטע "מיהו כבר"), רמ"א (קטע ראשון).

בענין חזקה שאין עמה טענה, וחזקת ג' שנים שאין עמה טענה, היכא שאין להמערער חזקת מרא קמא.

קידושין ד': רמ"ח.

ב"ב ב': ר"מ סק"ב, רמ"א סק"ג, רמ"ב, רפ"ו סק"ד.

ג. כמה דינים פרטיים בענין מה נחשב טענה

בענין אם חשיב טענה היכא שטוען שראה איך שהאדם שמכר לו את השדה עשה חזקת ג' שנים.

ב"ב ב': ש"ה.

בענין אם חשיב טענה היכא שטוען שהמערער עשה הודאת בעל דין.

בענין אם הטעם למה אינו יכול להביא עדים או שטר לאחר שאמר שאין לו (בסנהדרין דף ל"א ע"א), הרי זה משום הודאת בעל דין, דהוי כאילו הודה שאם יבואו עדים הרי הם שקרנים, וכן שהשטר הוא מזויף, או האם גם בלא הודאת בעל דין הרי אנו חוששים שמא שכר את העדים.

ב"ק א': קל"ה.

סנהדרין: פרק זה בורר קכ"ד.

שלוקח יכול שפיר להביא עדים גם לאחר שאמר שאין לו כי אמרין שאינו יודע עניניו של המוכר כמו דאמרין שכן אינו יודע עניניו של אביו.

ב"ק א': קל"ה בהערה הראשונה.

בענין היכא שאמר הבעל דין מעצמו שיביא רא' תוך שלשים יום, ומצא רק לאחר שלשים יום, האם הוא יכול להביאם כמו היכא שב"ד אמרו לו להביאם תוך שלשים אשר רשב"ג סובר שיכול להביאם גם לאחר ל', או האם זה גרע מהיכא שב"ד אמרו לו להביא תוך ל' יום.

ב"ק א': תקס"ג.

בענין אם חוששין שאדם מסדר טענותיו מחשש שמא יבואו עדים או האם אין חוששין ואפילו באופן שהיתה אפשרות שידע שיתכן שיבואו.

כתובות ב': ב' ובהערה השני' שם.

ב"ב ב': ש' סק"ה.

דברי תוס' בב"ק דף ח' שהיכא שאמר אין לי רא' נהי שהוא אינו יכול להביא רא', אבל אם יש שני בעלי דינים, השני שפיר יכול להביאה, אבל היכא שאין בעל דין אחר, אין אדם זר יכול להביאה.

ב"ק א': קל"ה.

סנהדרין: פרק זה בורר קכ"ד.

דברי הירושלמי שאם אמר אדם אחת משדותי מכרתי ואיני יודע למי, ובא אחד ואמר שהוא הקונה ושקנה שדה פלונית אינו נאמן.

קידושין ד': רמ"ח.

ב"ב ב': ש"ה.

דברי הריטב"א ש"שלי הוא" אינו נחשב טענה.

ב"ב ב': רמ"א סק"א.

ד. הגדרת טענת ברי וטענת שמא

בענין אם ברי מפי אחר נחשב טענת ברי.

כתובות א': קנ"א בהערה הראשונה והשני, ר"ד, רע"ג (קטע "ברם יש ליישב"), רע"ו, ר"צ (קטע "והנה הקרני ראם"), שצ"ו סק"ד, ת"ח, תכ"ט סק"ב (קטע "והפני").

כתובות ב': תצ"ה.

נדרים: פרק ואלו נדרים ד' סק"ב בהערות.

קידושין ד': רע"ד סק"א (קטע "והא דמהני"), רע"ח בהערות, שמ"ז (קטע ראשון).

ב"ק א': תל"ח, הוספות על פרק המניח משנת תשע"ז ו' (קטע "ומזה" וקטע "והנה אע"פ").

ב"ק ב': המשך פרק הגזול קמא כ"ח.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ק"ח (קטע "והנה המחלוקת").

ב"ב ב': רצ"ה.

שאפילו לפי המ"ד שסובר דחשיבא שפיר בגדר טענת ברי, אבל היכא שאנחנו יודעים שההוא אחר אינו יודע אלא טועה, בודאי לא חשיבא טענת ברי.

ב"ק א': הוספות על פרק המניח משנת תשע"ז ו' (קטע "ומזה" וקטע "והנה אע"פ").

בענין ברי מפי שני עדים.

ב"ק א': תל"ח.

בענין היכא שטוען טענת ברי על סמך רוב.

כתובות א': רע"ג (קטע "ברם יש ליישב"), רע"ו.

בענין היכא שהוא חושב שהוא יודע, אבל אנחנו יודעים שאי אפשר לו לדעת בודאות,

האם זה נחשב שיש לו טענת ברי או רק טענת שמא (הפלאה).

כתובות א': ר"ד.

בענין אם "שמא" נחשב טענה.

כתובות א': ר"ד, רע"ב, רע"ז סק"ג.

ב"ק א': תקנ"ד סק"א (קטע "והנה שמעתי").

ב"ק ב': המשך פרק הגזול קמא ז', שכ"ב.

שבועות: קמ"ה.

דברי הקצה"ח שבחזקת קרקעות היכא שטוען המחזיק שמא הרי זה נקרא חזקה שאין עמה טענה, והרי הוא נוקט בזה ששמא אינו בגדר טענה.

ב"ב ב': רמ"א סק"ג.

הדרך שהיכא שלא הוה לי' מידע, שפיר חשיבא טענת שמא בגדר טענה.

כתובות א': רע"ז סק"ד סק"ה.

הדרך שטענת קטן נחשבת טענת ברי.

כתובות א': תמ"ה (קטע "וצריכים").

הדרך שטענת קטן נחשבת טענת שמא.

שבועות קמ"ו.

הדרך שטענת קטן גרע אפילו מטענת שמא.

כתובות א': תמ"ה (קטע "ברם הרמב"ם").

שבועות קמ"ו.

ה. ברי ושמא

עיין עוד בערך מוחזק - מוחזק נגד צירוף כחות אחרים.

הדרך שהטעם לומר שברי ושמא ברי עדיף הוא כי חשיב בגדר רא' לצד הברי.

כתובות א': רע"ב (קטע "א"), רע"ז סק"ב, רפ"ו סק"ג.

(קידושין ד': שצ"ה.)

ב"ק א': תקנ"ג סק"ד (קטע "מיהו עיין"), תקנ"ד סק"א (קטע "ונראה").

ב"ק ב': שכ"ב.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ג"ח (קטע "וצ"ל"), פרק המפקיד קפ"ב.

ב"ב ב': רמ"א סק"ב (שזהו הטעם למה לא מהני חזקה שאין עמה טענה), רמ"ב סק"ב (כהנ"ל).

הדרך שהטעם לומר שברי עדיף הוא כי שמא לא חשיב טענה והיכא שאין לבעל דינו טענה הרי הוא מוציא ע"י תביעתו לחוד.

כתובות א': ר"ד, רע"ב (קטע "ב'"), רע"ז סק"ג.

קידושין ד': רע"ד סק"א (קטע "ואולי יש לבאר").

ב"ק א': תקנ"ד סק"א (קטע "והנה שמעתי").

ב"ק ב': (המשך פרק הגזול קמא ז'), שכ"ב.

ב"מ: פרק המפקיד קפ"ב.

ב"ב ב': רמ"א סק"ג.

הדרך שהטעם לומר שברי עדיף הוא כי כיון ששמא אינו בגדר טענה לא מהני הכח של חזקה חיובית שיש במוחזקות, אלא יש רק הענין של "דכאיב לי" כאיבא אזיל לבי אסיא" (אבל אין להמוחזק כח חיובי), וברי נגד שמא הוא מספיק כדי להוציא מסברא זו.

כתובות א': רע"ב (קטע "ג'").

הדרך שהטעם לומר שברי עדיף הוא כי סוף דינו של מוחזקות הוא רק הסברא של "דכאיב לי" כאיבא אזיל לבי אסיא" (אבל אין להמוחזק כח חיובי), וברי נגד שמא הוא מספיק חזק כדי להוציא מסברא זו.

כתובות א': ר"ו סק"ו, רע"ב (קטע "ד'").

ב"ק ב': המשך פרק מרובה מ"ז בהערה השלישית.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ט"ז (קטע ראשון ולהלן שם).

ב"ב ב': רל"ט סק"ב במילואים.

סנהדרין: פרק זה בורר מ"ד בהערה השלישית.

בענין אם כו"ע מודים שברי עדיף היכא ששייך רק הסברא של "דכאיב לי" כאיבא אזיל לבי אסיא" ולא החזקה החיובית שיש במוחזקות.

ב"ב ב': רל"ט (במילואים), שצ"ג סק"א (קטע "והנה הפ"י").

הדרך שהטעם לומר שלא ברי עדיף הוא משום שברי אינו מספיק להוציא אפילו מהסברא של "דכאיב לי" כאיבא אזיל לבי אסיא".

כתובות א': ר"ו סק"ו בהערה (קטע "שו"ר"), רע"ב (קטע "ולפי הדרך הרביעי"), רע"ז סק"ג.

ב"ק ב': המשך פרק מרובה מ"ז בהערה השלישית.

ב"מ: פרק שנים אוחזין כ"ה סק"ב (קטע "ובותר").

הדרך שהטעם לומר שלא עדיף הוא משום ששמא שפיר מיקרי טענה.

כתובות א': רע"ז סק"ג.

ב"ב ב': רמ"א סק"ג.

הדרכים בתוס' בכתובות דף י"ב וב"מ דף צ"ז בענין אם המחלוקת אם ברי ושמא ברי עדיף או לא הוא אליבא דסומכוס או אליבא דרבנן.

כתובות א': רפ"ו סק"ב ולהלן שם.

ב"ק א': תמ"ג, תמ"ד, תקנ"ג.

ב"מ: פרק שנים אוחזין ג"ח (קטע "מיהו עי' בכתובות" ולהלן שם).

בענין למה קאמר שמואל בב"ק דף מ"ו את החידוש שלא ברי עדיף רק לפי רבנן ולא אמר כן גם לפי סומכוס.

כתובות א': רפ"ו סק"ד.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ד.

דברי תוס' בב"מ דף צ"ז ע"ב שאם לפי סומכוס ברי עדיף אז ה"ה שרבנן היו צריכים לומר לכל הפחות יחלוקו: בענין מה הוא ספקם של תוס' אם יחלוקו או אם

ברי עדיף לגמרי כמו לסומכוס.

כתובות א': רפ"ו סק"ב.

ב"ק א': תקנ"ג סק"ב.

בענין ברי גרוע ושמא טוב, וברי טוב ושמא גרוע.

יבמות ב': תר"ב.

כתובות א': רע"ב (קטע "א"),
וקטע "ועי' ברש"י", וקטע "והנה
כבר הבאנו שתוס'"), שצ"ו סק"א,
תל"א.

ב"ק א': תקנ"ד, הוספות על פרק
המניח משנת תשע"ז י' (קטע "ברם
גם זה").

ב"ק ב': רע"ב.

שאם השמא אינו מוחזק, לכו"ע ברי עדיף.

ב"ק א': בסוף הכרך הוספות על
דף מ"ו ג', ז' (קטע "ובאמת כעין
הנ"ל").

הדרך שכשאינו לענין להוציא ממוחזק, י"ל
שברי עדיף אפילו בברי גרוע ושמא טוב.

כתובות א': שצ"ו סק"א (קטע
ראשון).

דברי תוס' בב"מ דף ק' שאם המוחזק טוען
שמא, אע"פ שלאו ברי עדיף, אבל אם יש
להברי חזקת מרא קמא הרי הוא שפיר
מוציא.

ב"ב ב': ר"מ סק"א (קטע
"ועכ"פ").

בענין ברי ושמא נגד חזקת מרא קמא
(כלומר שיש להשמא חזקת מרא קמא).

כתובות א': שצ"ו סק"א סק"ב,
תל"א.

קידושין א': נ"ה סק"ג (קטע
"וצ"ל").

קידושין ד': רי"א (קטע "וצ"ל"
וקטע אחרון).

ב"ק א': בסוף הכרך הוספות על
דף מ"ו ג'.

ב"ק ב': המשך פרק הגוזל קמא ז'.

ב"מ: פרק שנים או חזין כ"ח (קטע

"והנה עי' בקו"ש"), רע"ג* (קטע
"ועוד מקשים מהא דסובר").

ב"ב ב': שנ"ז סק"ד (קטע
"איברא").

בענין אם גם המ"ד שסובר לאו ברי עדיף
הרי הוא מודה שברי עדיף משמא כשיש
להברי גם הכח של ספק ספיקא כמו שלפי
רבן גמליאל ברי עדיף כשיש לו גם מיגו
או חזקה, ושיתכן שגם רבי יהושע מודה
כשיש להברי גם ספק ספיקא ביחד עם
חזקת הגוף.

כתובות א': ר"ו סק"א, שנ"א.

בענין ברי ושמא נגד רוב (כלומר שיש רוב
להצד של השמא).

כתובות א': ש"ב סק"ב, שצ"ח.

דברי הפ"י בכתובות דף ט"ז והנו"ב שברוב
נגד ברי, הרוב עדיף מהברי, דהא רוב מהני
באיסורין גם כנגד חזקה משא"כ ברי.

כתובות א': ר"ט (קטע "ובענין מה
שנקטו"), ש"ע סק"א (קטע
"והוכיח").

דברי הפ"י בכתובות דף י"ב שברוב נגד
ברי הרי הרוב עדיף אע"פ שבעלמא מצינו
שרוב גרע מברי שהרי גם למ"ד ברי עדיף
יתכן שאין הולכין בממון אחר הרוב.

כתובות א': רע"ג.

הדרך שברי בהדי קרוב עדיפי מרוב.

ב"ב א': רט"ז (קטע אחרון).

קושיית הפ"י למה באבידה צריכים סימנים
נימא ברי ושמא ברי עדיף.

כתובות א': רע"ג.

הדרך ש"לאו ברי עדיף" ילפינן באמת
מאבידה.

כתובות א': רע"ג (קטע "ומעתה").

בענין אם גם המ"ד שסובר לאו ברי עדיף
הרי הוא מודה שמהני ברי להוציא כשיש
להברי שטר.

כתובות א': רע"ד.

בענין שע"א נגד שמא (והבעל דין אינו

ברי' מחייב רק שבועה אבל אינו מוציא ממון אפילו למ"ד שברי ושמא ברי עדיף.
כתובות א': רע"ב (קטע "עוד מבוואר בתוס' כאן").
ב"ק א': תקנ"ד סק"א (קטע "ויש ליישב").

ו. שמא ושמא

הדרך שבשמא ושמא חשיב המוחזק יותר חלש מבכרי וברי.
ב"ק א': שני"ה.
הדרך שאפילו אם שמא לא מיקרי בגדר תביעה נגד טענת ברי אבל בשמא ושמא שפיר חשיב בגדר תביעה.
ב"ק א': תמ"ד.

טענינן

בענין אין טוענין למסית, עי' בערך מסית.
בענין אם הכוונה בטענין היא שב"ד בעצמם נעשים טוענים וא"כ הרי זה בגדר טענת שמא, או האם חוששין שמא האב ה" טוען וא"כ הרי זה בגדר ספק טענת ברי, וכן בענין הדרך דחשיב טענת ברי ממש.

כתובות א': ת"ח - תי"ב.

גיטין: פרק המביא גט י"ט, כ'.
ב"ב ב': ש"א (קטע "ונראה" ולהלן שם), שס"ד.

בענין אם מהני טענין להוציא ממון.

כתובות א': תי"ב.

כתובות ב': תצ"ד, תצ"ה, תצ"ז סק"א.

גיטין: פרק המביא גט ט"ו (קטע אחרון), כ' סק"ב (קטע "מיהו" ולהלן שם), פרק השולח - פרוזבול מ"ז (קטע אחרון).

ב"ב ב': שס"ד סק"א (קטע "מיהו מהקובץ" ולהלן שם).

בענין שלא טענין טענה דלא שכיח.

כתובות א': רכ"ו, שצ"ה סק"א, תי"ב.

גיטין: פרק המביא גט י"ד (קטע

"ועיין במהר"ם" ולהלן שם), כ' סק"ב (קטע "והנה לעיל").

ב"ק א': קל"ב.

ב"ב ב': רצ"ב סק"ג, שי"ד סק"ב (קטע "וע"ע ברמב"ן"), שס"ד סק"א (קטע "גם י"ל").

בענין אם מהני טענין ליתמי לענין שנשביע את הבעל דין שבועת היסת או שבועת המשנה כמו שהאב ה" יכול לעשות.

כתובות א': תי"א.

גיטין: פרק המביא גט כ' סק"ב.

ב"ב ב': (שס"ב סק"ג קטע "והנה הרמב"ם"), שס"ד.

טעמים למה בדיני נפשות טענין משא"כ בדיני ממונות (כשלא שייך פתח פיך לאלם).

סנהדרין: פרק זה בורר פ"א (קטע "ולפי זה ניחא" ולהלן שם).

הדרך שמה שהדיינים טוענים בשבילו בדיני נפשות אין זה רק מדין לימוד זכות אלא משום דין טענה דב"ד נעשים הטוענים שלו.

סנהדרין: רי"ח (קטע "אמנם מה").

דברי הירושלמי שרב הונא ה" מודיע להבעל דין את העובדא שיש לו טענת זכות כשלא ה" מבין כן מעצמו, ודברי הראשונים על זה.

סנהדרין: פרק זה בורר פ"א בהערה הראשונה.

השיטה שכדי לומר טענין ללוקח צריכים ראי' שהוא באמת בגדר לוקח.

ב"ב ב': רצ"ב סק"ב.

בענין אם טענין ליתמי גם היכא שהאב ה" נאמן רק ע"י מיגו.

כתובות א': ת"ט.

ב"ב ב': ש"א.

בענין אם כמו שלא טענין טענת משטה הייתי כך הה"נ שלא טענין את הטענה שהודה כדי שלא להשביע את בניו.

סנהדרין: פרק זה בורר ע"ח.

בענין אם הטעם למה לא טענין משטה אני
בך הרי זה כי עצם הדבר שהוא עצמו לא
טען כן הרי זה משמש כראי נגד טענת
משטה הייתי בך, או האם הטעם הוא
משום שדנין רק על פי הטענות שהוא
עצמו טוען (חוץ מהיכא ששייך פתח פיך
לאילם).

סנהדרין: פרק זה בורר פ"א.

השיטה שטענין ליתמי וללקוחות רק היכא
שיש אומדנא קצת לגוף הטענה.

ב"ב ב': רצ"ב סק"ג.

שיטת הרמ"ה שטענין בשביל הבעל דין
שעומד בפנינו את טענת המוכר או
המוריש, אפילו כשהוא עצמו מכחיש את
טענת המוכר או המוריש שאנו רוצים
לטעון בשבילו.

ב"ב ב': שי"ד סק"ה.

דברי הרשב"א שהיכא שהוא עצמו טען
טענת ברי תו לא טענין ל'.

ב"ב ב': שי"ד סק"ה.

הטעמים שכתבו הראשונים למה בגט אשה
לא טענין מזויף.

גיטין: פרק המביא גט ט"ו.

דברי הפ"י בענין למה לא טענין מזויף
בגט שחרור של עבד.

**גיטין: פרק המביא גט ט"ו (קטע
והנה גם הרמב"ם).**

שיטת הראשונים וטעמיהם בענין אם
טוענים בשביל יורשי המלוה שהשובר של
הלוה הוא מזויף.

**גיטין: פרק המביא גט ט"ו (קטע
והנה את חילוקו).**

הסברא שלא טענין ליתמי או ללוקח פרוע
בתוך הזמן.

גיטין: פרק המביא גט י"ז סק"א.

דברי תוס' שבועות שמה שהבא ליפרע
מנכסי יתומים צריך שבועה אין זה משום
שטענין ליתמי פרוע אלא הרי זה תקנה
נפרדת ואפילו היכא שהאב לא הי' יכול
לטעון פרוע.

**גיטין: פרק המביא גט כ' סק"ב
(קטע ונהנה לעיל).**

שהיכא שידעין שלא פרע הכל, לא טענין

דילמא פרע מקצת.

ב"ק א': קל"ב.

שלא טענין שמא הי' לאביהם או להמוכר
תביעה אחרת נגד התובע.

ב"ק א': קל"ב.

טריפה

עיין עוד בערך אינו זכות.

דברי תוס' שאפילו לפי ר' ירמ' שסובר
שלפי ריה"ג חשיב לאו הניתק לעשה אפילו
היכא ששייך לקיים את העשה רק כשאין
עוברים על הלאו (דלא כדעת אביי), כגון
הלאו של נבילה והעשה של לגר אשר
בשעריך תתנו או מכור לנכרי, אבל בכל
זאת לוקין על הלאו של טריפה, אע"פ
שניתק להעשה של לכלב תשליכון אותו,
כי כיון שלוקין על הציור של הלאו של
קדשים שיצאו חוץ למחיצתם, כי אי אפשר
להשליך קדשים לכלב, ה"ה שלוקין על
הציור של אכילת טריפה.

**"בענין מלקות" א' סק"ב סק"ג
סק"ד.**

דברי הגר"ח שלענין אכילה אין השחיטה
מוציאה את הטריפה מידי נבילה, והאיסור
אכילה הוא האיסור של נבילה.

יבמות ב': תקל"ד.

**ב"ק ב': המשך פרק מרובה צ"ג
(בההערה), ק"י, קי"ד.**

**זבחים ג': ע"ו (קטע ונהנה מה
שכתבנו).**

שבועות: נ"ה, נ"ה* סק"ד, נ"ז.

בענין אם לפי הגר"ח שחיטת טריפה
מתירה את האיסור של אינו זכות.

שבועות: נ"ה* סק"ד, נ"ז.

דברי המהרש"א שי"ל שהאיסור של טריפה
חל רק לאחר שחיטת הבהמה בשעה שכבר
אין עלי' האיסור עשה של אינו זכות.

שבועות: נ"ה* סק"ד.

דרך הפכית, והיינו שבטריפה מכיון שלא
שייך בה היתר שחיטה אין איסור עשה של
אינו זכות.

שבועות: נ"ה* סק"ה.

דברי תוס' בסנהדרין דף ע"ח שגם המ"ד
שסובר שטריפה חי' מודה שימות לפני זמנו
אחרי י"ב חודש.

ב"ק א': קפ"ב, ש"נ (קטע "והנה
לכאורה").

ע"ז: מ"ט.

בענין בכור שנטרף אין בנו פדוי: דברי
הרא"ש דאתי אפילו למ"ד טריפה חי'.

ב"ק א': קפ"ב.

בענין אם צריכים לחוש לטריפות היכא
שנפלה הבהמה פחות מיו"ד טפחים אבל

נפלה על רצפת אבנים ולא על קרקע עפר.
ב"ק א': תר"א.

בענין הטעם לומר שטריפה שהרג פטור
ממיתה.

ב"ק א': תקי"ח (קטע "והנה כבר
הבאנו").

ב"ק ב': קנ"ד, ר"ט, רכ"ה.

בענין שור טריפה שהרג: המחלוקת בין
תוס' והרמב"ם מה היא הסברא לומר שאינו
נהרג.

ב"ק א': תקי"ח.